

שמיני (110)

לצעוד במאורעות הבאות עלינו, ולקבל בשמחה, ולדעת שהכל לטובה.

ספר "אוצרות התורה"

רְאִשֵׁיכֶם אֶל תַּפְרָעוֹ... וְאַחֲיֶיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְנוּ אֶת הַשְּׂרָפָה (י, 1)

אמרו חז"ל: חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה (ברכות נד.). נמצא, שלא רק שחייב האדם להשלים עם הרעה שבאה עליו, אלא צריך לברך עליה ולשמוח בה, כשם שמברך ושמח בטובה שבאה עליו. כל זאת לגבי הטובה והרעה לאדם עצמו. ואולם, לגבי אחרים יש נפקא מינה גדולה בין טובה לרעה: כאשר באה לאדם טובה, כי אז כל אחד ואחד אכן מחוייב אף הוא לשמוח בשמחתו ובטובתו של חברו, כפי שבעל הטובה עצמו שמח בה. אולם כאשר באה ח"ו רעה על האדם, כי אז רק על האדם עצמו חלה החובה לברך עליה ולקבלה בשמחה, אבל שאר הבריות צריכים להצטער צער רב ולהשתתף בצערו של בעל הרעה, ובוודאי שעליהם לא חל אז הכלל "חייב אדם לברך על הרעה ... ענין זה מרומז בכתוב שלפנינו: **"רְאִשֵׁיכֶם אֶל תַּפְרָעוֹ"**, עליכם לקבל הרעה שבאה עליכם בשמחה ואל לכם להרבות בצער. **"וְאַחֲיֶיכֶם כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל יִכְנוּ אֶת הַשְּׂרָפָה אֲשֶׁר שָׂרָף ה'**", אבל שאר כל ישראל מחוייבים להצטער צער רב על הרעה שבאה על אהרן. **רב רובין זצ"ל בספרו "טללי אורות"**

לפעמים צריך לדבר ברור
טמא הוא לָכֶם (יא, ד)

בפרשתנו אנו לומדים על סוגי בעלי חיים האסורים באכילה, והתורה מפרטת את ארבעת החיות היחידות להם יש סימן טהרה אחד, רק מעלי גרה, או רק מפריסי פרסה, למרות סימן הטהרה הזה, דינם נקבע: **"טמא הוא לכם"** והתורה חוזרת על כל חיה, על הגמל והשפן, הארנבת והחזיר, **"טמא הוא לכם"**. ונשאל, לכולנו זכור לשון התורה המתייחסת על החיות שנכנסו לתיבת נח קודם המבול, שם הפסוק קורא לבהמה הטמאה **"בהמה אשר איננה טהורה"** (בראשית ז, ח), ואנו זוכרים את הסיבה לאריכות הלשון הזו, **"עיקם הכתוב ח' אותיות ולא הוציא דבר מגונה מפיו"** (פסחים ג.). על זה יש לומר בתיבת נח אין הדבר משנה מי טהור ומי טמא, איזו חיה נאכלת ואיזו אינה נאכלת, לפיכך נמנעה התורה לכנותם בתואר טמא. אך כעת כשאנו למדים את הילכותיהם, כשאנו דורשים לדורות, את הבהמה הטהורה לצד

וַיֹּאמֶר אֶל אֶהֱרֹן קַח לָךְ עֵגֶל... לְחֹטָאֵת, וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹּר לֵאמֹר קָחוּ... וְעֵגֶל.... לְעֹלָה (ט, ב-ג)
להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל (רש"י)

מדוע היה העגל של אהרן לחטאת ואילו אצל ישראל היה העגל לעולה, כנאמר **"וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבֹּר לֵאמֹר וְכו' וְעֵגֶל וְכו' לְעֹלָה"**. הנה, חטאו של אהרן היה רק במעשה, שהרי מחשבתו וכוונתו היו לשם שמים, לפיכך דין הוא שיביא חטאת, כדין שוגג שחטאו הוא במעשה ולא במחשבה, לכפר על מעשה העגל. לעומת זאת, חטאם של ישראל היה איפכא. אמרו חז"ל: לא עשו ישראל את העגל ולא היו ראויין לאותו מעשה אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה (ע"ז ד:). אם כן לכאורה לא חטאו במעשה, כי אם במחשבה, שהרי במחשבתם לא נתכוונו לעשות המעשה אלא כדי ליתן פתחון פה לבעלי תשובה. לפיכך נצטוו להביא עולה המכפרת על הרהור הלב.

חתם סופר

מדרגת אהרן בקבלת היסורים
וַיִּדֹם אֶהֱרֹן (י, ג)

יש להקשות, לכאורה איזה שבח על אהרן הכהן שלא מרנן אחר מידותיו של הקב"ה, וכי היה לו מה לעשות, הלא אין בידו להחיותם, והיה מוכרח במציאות לקבל את גזר הדין? עוד קשה הרי מצינו שחייבו חכמינו ז"ל ואמרו: חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ואפילו יהודי פשוט ביותר מצווה בדין זה, ועל אחת כמה וכמה אהרן הכהן שנזר אלוקיו על ראשו, ואיה מעלתו המיוחדת שלא היה מרנן אחר מדותיו של הקב"ה. אלא כשאדם אומר **"כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד"**, או **"גם זו לטובה"**, סימן הוא שמרגיש אצלו רעה ואין הוא שמח בחלקו, ובאותו העת מגביר שכלו על טבעו ואומר בפיו שגם דבר זה הוא לטובה. אמנם אדם השלם אין הוא מרגיש לטוב, כי אם מה שטוב אצל הקב"ה וזהו הטוב האמיתי אצלו, ואדם זה אינו צריך לומר **"כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד"**, כי מי שטועם דבר ערב בפיו אינו צריך לומר **"לטב עביד"**. אהרן הכהן הגיע למדרגה גבוהה זאת, עד שהיה מרגיש גזירת ה' לטוב בעצם, ולא היה לו שום צער, אלא אדרבה, היה שמח, כאילו שמשגיג טובה גדולה, ולא היה צריך לומר **"כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד"**, אלא **"וידום אהרן"**, קיבל את הדין בשמחה, והיה אצלו כאילו נמצא בשמחתם. וכיון שכתבה התורה דבר זה, ודאי שאין זה אלא ללמדנו את הדרך שצריכים אנו

הבהמה הטמאה, עלינו לחדד ולומר בפה מלא, זו טמאה וזו טהורה.

הצבוע המנפנף ב'צדקו', גרוע מן הרשע שאיננו מתחזה אף את זה לא תאכלו ממעלי הגדה וממפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפרס טמא הוא לכם... ואת החזיר כי מפרס פרסה הוא ושסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם (יא, ד-ז)

שואל ה"כלי יקר": משמעות הפסוק היא, כביכול, שהסיבה שאסור לאכול גמל, כי מעלה גרה הוא וכן החזיר כי מפרס פרסה הוא, והלא ההיפך הוא הנכון, זו הסיבה שהיה אפשר לומר שיהיה מותר לאכול שכן אלו חלק מסימני הטהרה? ומסביר ה"כלי יקר": הגמל כל הזמן לועס, כאומר: ראו כי מעלה גרה אנכי. ומה עם הפרסות? כשהגמל רובץ, מקפל הוא את רגליו, הברך כלפי חוץ, כף הרגל כלפי פנים, כאומר: אל תבדקו אם מפרס פרסה אני, עיזבו הדברים הקטנים. והחזיר, גם הוא מראה את סימן הטהרה שבו, וזאת על ידי שנוהג להיפך: כשהוא שוכב, פושט את טלפיו ממנו והלאה, כאומר: ראו, כי מפרס פרסה אנכי. ויש לומר, כי סימן הטהרה שבשתי חיות אלו, הגמל והחזיר, מוסיף טומאה על טומאתו, כי הצבוע המנפנף ב'צדקו', גרוע בהרבה מן הרשע הגמור שאיננו מתחזה. על כן אמרה התורה: "לא תאכלו ממעלי הגדה" ואת "וְאֵת הַחֲזִיר כִּי מִפְרִס פְּרָסָה"

ספר "ומתוך האור"

הדרך לשמירה מנסיונות הזמן, ידיעת מעלתו לא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ... ומפטיר כי אני ה' המעלה אתכם מארץ מצרים (יא, מד, מה)

בכולן כתוב הוצאתי וכאן כתוב המעלה, תנא דבי רבי ישמעאל אלמלי לא העליתי את ישראל ממצרים אלא בשביל שאין מטמאין בשרצים כשאר אומות דיים ומעליותא היא גביו והיא לשון מעלה (רש"י)

בדברי חז"ל אלו, נתפרש שבלשון של "המעלה" נאמר שעצם העובדה שהשי"ת בחר בנו לעמו וחבל נחלתו, היא היא שמגדלת ומרוממת אותנו על כל המעשים המגונים ועל כל השפלות האנושית שהננו נוכחים בה סביבנו, עד כדי כך שבכח הדגשת והרגשת מעלה זו לנצור אותנו בכל דבר חטא ועוון באופן שהסתת היצר תיבטל מאליה ולא תיחשב בעינינו אפילו בגדר נסיון כלל וכלל. מתוך נקודת מבט מרוממת זו עלינו להתייחס על עצמינו ואותה עלינו להחדיר בקרב ילדינו ותלמידינו שהווייתו היא מציאות אחרת ונעלה לבלי ערך מאומות העולם, כן הוא הדבר גם במציאות הפשוטה שאף הצופן הגנטי של יהודי שונה הוא משל גוי וכדברי החתם סופר (שו"ת יו"ד סי' רע"ה) שאין לדמות גוף ישראל לגוף עכו"ם הלכה למעשה. דרך הכרה זו נגזרת גם

המסקנה המתבקשת שכל בן ישראל זכאי הוא בכח ירושתו לרכוש קנייני נצח בתורת ה' ושאינ ביד אף אחד להמעט בהערכת כוחו הבלתי גבולי ולמונעו מלהגשים את הפוטנציאל האין סופי החבוי בו.

ספר "לתת עליון בשם הגאון רבי שמואל קמינצקי שליט"א

הלכה: מנהג אסרו חג

כתב הרמ"א (סי' תכט ס"ב): ונוהגים להרבות קצת באכילה ושתייה ביום אחר החג והוא אסרו חג. כתב הפסקי תשובות באות ו: ומצינו לזה כמה טעמים: יש שכתבו שהוא זכר למקדש שהיו עולי רגלים חוזרים לבתיהם מירושלים למחרת החג, והיו הולכים שמחים וטובי לב, יש שכתבו שמנהג זה מקורו בארץ ישראל שעשו כן משום אחיהם שבחוץ לארץ שעושים יו"ט שני, שלא יאמרו הגויים שישראל נעשים אגודות אגודות, ושוב נתפשט המנהג בחו"ל, ויש שהביאו מכתבי האר"י ז"ל שיום אחר החג יש לו עוד הארה מקדושת החג. פסקי תשובות חלק ה'

פתגם: מה להגיב? לעיתים לא להגיב, זו התגובה

ספר "שמחלה"

חקירה: בליעה ופליטה בקדירה

בולע ופולט את המאכל עצמו הממשות, או רק את טעמו (פרי משה רוב לו-ג)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: בעבור ממון

אמר רב בישראל: בני עירי אין ביניהם שנאת חנם. תמהו השומעים ושאלו: רבינו, הרי ידוע לכל שיש בין בני עדתו הרבה שנאה ומחלוקת על עניני ממון. הוא אשר אמרתי, חייך הרב, שאין ביניהם שנאת חנם, כי כל השנאה היא בעבור הממון.

ספר "חד וחלק" חלק ב' (דף צז)

שבת שלום!

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, צדוק בן מרים, ויקטור חי בן יקוטה, שמחה גיוות בת אליז, יוסף בן אסתר. זרע של קיימא לרינה בת זהרה אנריאת, מרים ברכה בת מלכה ואריה יעקב בן חוה גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, דניאל בן רחל, עמנואל בן ארנסט אברהם, רפאל שלמה בן אסתר, חוה בת צביה, מיה בת רחל.

